

Susan Faust, Jean Zukowski

Câu Chuyện Ngụ Ngôn về Những Giá Trị của Cuộc Sống

Dịch giả: Tuệ Uyển

Một người thanh niên đang ngồi trên một tảng đá gần nhà vào một ngày nọ. Một nhóm những người thông tuệ từ ngôi làng của anh ta đi ngang qua và một người trong họ hỏi anh ta, “cậu đang làm gì, người trai trẻ?”

“Không làm gì cả,” người thanh niên trả lời. “Không có việc gì để làm ở trong ngôi làng giản dị này.” Anh ta lượm một hòn đá và ném lên một con chim đang hót trên cành cây. “Không có chuyện gì đáng để làm nơi này, và cũng không có chuyện gì đáng để suy nghĩ.”

“Và thế là cậu ngồi ở đây và chẳng làm gì cả?” một người đàn bà tóc trắng nói. “Hãy đi và tìm điều gì quan trọng trong đời sống.” Người trai trẻ nhìn vào bà ta, nghĩ xem bà khoảng bao nhiêu tuổi. Bà ta nói tiếp, “Tìm điều gì quan trọng trong đời sống của cậu mà cậu đang sống với nó bây giờ, nó có đáng giá không chứ. Đi đi!”

Người thanh niên ngồi lại một hồi lâu nữa. Những trưởng lão đang bảo cậu điều phải làm một lần nữa. Nhưng rồi thì, bởi vì cậu ta thật sự không có điều gì khác để làm, cậu ta bắt đầu cất bước trên đường. Cậu ta nghĩ rằng mình đang bắt đầu một hành trình không phải để tìm một điều gì; chắc chắn

cậu ta sẽ không tìm ra ý nghĩa của cuộc đời. Nhưng anh ta sẽ rời khỏi làng. Một trong những người thông tuệ trong làng anh ta nói rằng những bí mật của cuộc sống có thể tìm thấy trên đường từ bờ biển đến núi non. “Ô, có thể...” anh ta nghĩ khi đang bước đi. “Mọi thứ có thể tốt hơn là ở mãi tại một nơi.” Anh ta sẽ đi từ bờ biển đến đỉnh núi.

Chẳng bao lâu anh ta đến bờ biển. Bước đi dọc theo bãi biển hàng dặm. Ngắm nhìn những làn sóng vỗ vào bãi cát. Lắng nghe khi nhìn những đàn chim bay trên bầu trời. Tất cả là im lặng, và rồi thì anh ta nghe tiếng thì thầm của làn gió. Anh ta dừng lại và cố gắng lắng để hiểu những ngôn từ. Làn gió nói, “tôi là thế giới, và tôi mở rộng ra cho cậu. Tôi mở rộng ra đến những đàn chim trên bầu trời và con sao biển trong làn sóng. Tôi ở đây vì cậu và cho tất cả những động vật. Có những cơ hội cho tất cả, và không có ai là đặc biệt trong tâm tôi. Tất cả những đối tượng đều cùng dưới một quy luật. Tất cả mọi thứ phải theo quy luật của trái đất. Quyền lợi được mang đến từ sự làm việc khó nhọc, bằng sự nhận lãnh trách nhiệm mà mỗi thứ làm nên.”

Người thanh niên nghĩ rằng làn gió ngu ngơ thế nào ấy. Con người chắc chắn quan trọng hơn những tạo vật khác một cách rõ ràng. Con người đầy năng lực hơn những con chim hay những con cá hay những động vật trên cánh đồng và rừng rậm. Khi người thanh niên lắng nghe, anh ta chú ý đến làn sóng vừa đẩy một con sao biển nằm chờ chết trên bãi biển. Anh ta khom người và nâng con sao biển từ bãi cát và ném nó trở lại làn nước của đời sống sao biển; anh ta gạt đầu và tiếp tục bước đi. “Chỉ có những quyền lợi cho những ai nhận lấy trách nhiệm,” làn gió thì thầm bên tai anh ta. Người thanh niên tự gạt đầu; anh ta cảm thấy sáng khoái tốt lành vì đã cứu con sao biển. Anh ta đã giành được cái quyền cảm thấy tử tế đạo đức về hành động của mình.

Người thanh niên bước vào một thung lũng dài và hẹp. Anh ta thấy một con gấu và một con nai tại một dòng suối. Chúng đang uống nước và người trai trẻ cảm thấy khát nước. Anh ta cầm lấy một nhánh cây nặng và dài rồi hướng đến dòng nước. Anh ta vừa định la hét đến gấu và nai và vung cành cây lên khi điều gì đấy làm anh ta dừng lại. Thật là lạ lùng – gấu và nai đang uống nước bên nhau. Anh ta buông cành cây xuống và nói.

“Tôi có thể uống một ngụm chứ?” anh ta hỏi. Gấu và nai nhìn anh ta và nói, “Hàng khối nước đấy. Không ít ỏi thiếu thốn gì đâu. Nước là của tất cả chúng ta.” Thế là người thanh niên khom người xuống và uống nước cho đã đời. Và anh ta nghe thông điệp, lập lại trong làn gió nhẹ, “Không khan hiếm; có hàng khối cho tất cả chúng ta chia sẻ.”

Người thanh niên mệt mỏi ngồi xuống để nghỉ ngơi, gấu và nai cũng đến ngồi nghỉ cùng anh ta. Anh hỏi có phải gấu và nai là bạn với nhau. Gấu nói, “Không, chúng tôi không phải là bạn, nhưng chúng tôi đã học với nhau.” Nai tiếp, “một ngày nọ gấu và tôi đến dòng suối cùng lúc. Gấu muốn nước, tôi cũng thế. Tôi đã đá gấu với những cái móng chân cứng của tôi.”

Gấu tiếp, “và tôi đã cào nai với móng vuốt của tôi. Chúng tôi đã chiến đấu cho đến khi cả hai đều tổn thương và đổ máu.”

Nai tiếp, “Chẳng có ai trong chúng tôi vui sướng vì đánh nhau; cả hai chúng tôi vẫn khát nước, và cả hai đều thương tổn. Dường như tốt hơn là đồng ý không đấu đá nhau nữa, và để sẻ chia nước của dòng suối.” Và làn gió thì thầm bên tai người thanh niên lần nữa, “Thật là sai lầm để chiến đấu khi cả hai cùng muốn những thứ giống nhau và khi nó cùng đủ cho tất cả.” Người

thanh niên nghĩ một lúc nữa và rồi thì chia tay với gấu và nai đang ngủ dưới làn nắng ấm.

Người trai trẻ cất bước cho đến khi anh ta lại cảm thấy mệt nhọc. Anh ta tìm thấy một nơi gần bụi rậm dày đặc những bông hoa để nghỉ ngơi. Trên bụi rậm, một con bướm đang cố nhào mình thoát khỏi chiếc kén chật chội bó chặt nó. Bị quyến rũ, người thanh niên ngồi xuống tảng đá gần bên và nhìn bướm vươn mình một cách chậm chạp. Thế rồi bướm bay ra khỏi kén. Người thanh niên nghe tiếng kêu tanh tách trong những đóa hoa trên một cành cây khác và quay đầu anh ta lại. một con bướm khác đang chiến đấu để xuất hiện. Với sự khao khát giúp đỡ, anh ta xé toạt chiếc kén. Con bướm bên trong chiếc kén thoát ra ngoài tự do, nhưng khó khăn mở đôi cánh của nó rồi nín bật, và lặng im trong sự chết. Người thanh niên bất động nhìn con bướm không thể cử động. Con bướm này đáng ra phải vươn mình ra khỏi chiếc kén một cách chậm chạp, mở đôi cánh nó, phơi mình trong ánh nắng, và rồi bay đi - anh ta không cố gắng giúp đỡ nó. Người trai trẻ cảm thấy buồn bã. Một lần nữa anh ta nghe làn gió thì thào trong tai: "Hãy để những kẻ khác tự làm việc của chính họ. Đừng cố gắng để làm thế họ. Đây là Quy Tắc Thép."

Thế rồi anh ta chú ý đám mây mưa trên đỉnh núi. Làn gió lạnh, gay gắt bắt đầu thổi lên. Rồi sấm chớp chói lòa trên sườn đồi, và tiếng sấm gầm thét. Khi mưa đổ xuống từ bầu trời, người thanh niên tìm nơi ẩn trú trong một chiếc hang nhỏ. Anh ta nhìn gió bão quét ngang những chiếc lá của một cây sồi to lớn vững chắc và thấy cả cây đồ sộ ấy gãy ngang. Anh ta nhìn một cây liễu cong mình và đu đưa, và cúi sát xuống mặt đất. Anh ta nghe cây sồi gãy đổ nói, "tôi mạnh, cứng, chắc, và bây giờ đổ gãy." Cây liễu nói, "tôi

mềm mại, uyển chuyển, tôi là món trò chơi của làn gió. Tôi uốn mình." Khi cơn bão im dịu xuống, người thanh niên nghe một giọng thì thầm, "uốn mình xuống như cây liễu hiện tại; rồi vì thế cậu có thể ngắm những thứ to lớn và học từ chúng mà không gãy đổ."

Chẳng bao lâu cơn mưa chấm dứt, mặt trời lộ dạng, và người thanh niên đứng lên và bước đi. Anh ta mệt mỏi. Anh ta bắt đầu tự nhủ với chính mình, nói rằng chẳng hề gì cho dù anh ta đi lên đỉnh núi hay không. Anh ta ngồi xuống trong bóng mát của một mồm đá, và mặt đất lay chuyển bên dưới anh ta. Làn gió quạt chung quanh những tảng đá và cảnh báo, "Đừng bỏ cuộc!" nó kêu gào với anh. "Đứng lên, và hoàn thành sự mong ước của cậu. Đứng lên!"

Tán thổi lưỡng nan, anh ta do dự. Đột nhiên người trai trẻ nhìn vào cánh đồng đáng yêu kia. Hương thơm của bông hoa và âm nhạc dịu dàng dường như bao trùm khắp không gian, và người thanh niên bị lôi cuốn vào trong ấy. Những người đang cười nói ca múa, và ăn uống thức ăn ngon lành. Và người trai trẻ muốn tham dự vào cuộc vui của họ. Anh ta cúi mình hái một vài bông hoa để làm một tràng hoa rộ nở, và một đóa hoa hướng dương to lớn nói dịu dàng với anh ta. Đừng để đầu óc cậu bị lay chuyển bởi những thứ ngọt ngào đẹp đẽ của thời khắc này. Đừng để những tiếng cười của tiệc tùng làm thay đổi tầm nhìn của cậu. Đừng cho phép sự quyến rũ này làm đổi hướng con đường của cậu." Người thanh niên lắng nghe đóa hoa. Anh ta nhìn những người đang nô đùa một hồi lâu, và anh ta hướng theo lối mòn đến đỉnh núi.

Anh ta đã ướt đầm mồ hôi và mệt nhoài khi thấy đỉnh núi. Một con ngựa đi

ngang, tươi mát và khí thế. Người trai trẻ tiến đến bắt lấy ngựa để cưỡi lên đỉnh núi. Nhưng làn gió thổi qua người kỵ mã nói với anh ta rằng, "Hãy mạnh mẽ lên; cậu có thể làm việc ấy bằng sức của chính mình. Cậu không cần sự cứu giúp."

Trên đỉnh núi, người thanh niên thấy một con chim ưng với một cuộn giấy trong mỏ của nó. Người thanh niên nghĩ, "Cuối cùng, đây là những ngôn từ của tuệ trí!" Anh ta tiến đến và lấy cuộn giấy trong mỏ chim ưng. Nhưng chim vươn đôi cánh to lớn của nó và bay lên không trung. Trong tiếng kêu rít của con chim to lớn ấy, người thanh niên nghe những lời này, "Đừng cố gắng để lấy cuộn giấy ấy của tôi. Đừng giữ bí mật! Hãy tự hỏi những gì cậu muốn."

Người trai trẻ rơi xuống đất và khóc trong thất vọng. "Minh đã đến từ nơi xa xôi, đi bộ bao nhiêu dặm đường, và bây giờ mình cần tuệ trí của núi non." Anh ta khóc. Vạn xin hết lần này đến lần khác đến chim ưng hãy cho anh ta tuệ trí mà anh ta đã đi tìm kiếm. Một mỗi, người thanh niên rơi vào giấc ngủ chẳng bao lâu sau đó.

Anh tỉnh giấc và thấy mặt trời đã ló dạng, những con chim đang hót líu lo, những bông hoa và cây cối đang uốn mình trong làn gió nhẹ. Cuộn giấy của chim ưng đã nằm dưới chân anh ta tự bao giờ. Anh ta cầm lên để đọc nó. Với sự ngạc nhiên của anh, chẳng có gì trong ấy. Anh ta cuộn tờ giấy lại và để trong túi của mình. Một cách chậm rãi, chán nản người thanh niên bắt đầu bước theo lối mòn trở về làng của mình. Anh ta nói với chính mình, anh ta đã leo núi, và chẳng học được gì. Nó giống như anh đã nghĩ. Chẳng có gì để học trong một hành trình như thế.

Tuy nhiên, khi bước đi, người trai trẻ nghĩ về những gì anh đã thấy và nghe. Anh đã học được những gì đấy. Bất cứ khi nào nghĩ ngợi, anh ta ghi lại những gì đã học trên cuộn giấy.

Lối mòn xuống từ đỉnh núi dễ dàng hơn con đường đi lên núi, nhưng khi người thanh niên bước đi, lần đầu tiên anh ta chú ý nhiều thứ. Hành trình đến bãi biển và nhà đường như dài hơn nhiều.

Vài tuần sau, người thanh niên đã về đến nhà. Ngôi làng dường như sáng sủa hơn, sạch sẽ hơn, đẹp đẽ hơn, dễ thương hơn trước đây. Anh ta ngồi trên tảng đá để nhìn chung quanh. Một nhóm những người thông tuệ dừng lại và hỏi anh ta đã học được gì. Người thanh niên rút cuộn giấy ra và đọc:

- Từ làn gió bên bãi biển tôi học được rằng con người có những quyền lợi nếu chúng ta giành lấy chúng bằng sự nhận lãnh trách nhiệm vì chính mình và vì những người khác. Tôi đã thấy một con sao biển bị sóng đẩy vào bờ chờ chết trên bãi cát. Tôi có thể cứu nó. Tôi đã nhặt nó lên và ném nó trở lại làn nước. Tôi giành được quyền cảm thấy tốt đẹp về điều ấy. Tôi đã học để sử dụng khả năng của chính mình, sức lực của mình cho những điều tốt lành.

- Từ nai và gấu bên cạnh hồ nước, tôi học rằng tranh đấu làm thiếu thốn, nhưng nguồn tài nguyên có đủ cho tất cả - nếu chúng ta tìm cách sử dụng chúng một cách thông minh. Thực tế, nai và gấu không phải là bạn, chúng rất khác nhau. Nhưng chúng hiểu rằng, tất cả mọi tạo vật cần những thứ gì đấy, và nếu chúng chiến đấu vì những thứ ấy, cả hai phía đều mất mát.

- Nai và gấu cũng dạy tôi rằng thật sai lầm nếu chúng ta đấu tranh nếu cả hai đều cùng muốn một thứ như nhau; bằng đối thoại về vấn đề, chúng ta có thể

giải quyết chúng. Chiến tranh sẽ lãng phí tài nguyên và năng lượng.

- Từ cây sồi và cây liễu, tôi học được sự nguy hiểm của cứng nhắc và tuệ trí của sự mềm dẻo. Cây sồi có thể là mạnh mẽ nhất trong những cây cối. Nó có thể đứng vững chống lại nhiều cơn bão. Tuy thế, nếu có một cơn bão mạnh hơn sức chịu đựng của nó, cơn bão sẽ phá hủy toàn bộ cây sồi. Cây liễu thì mong manh và những cành của nó như những sợi dây mảnh khảnh. Cơn bão thổi qua nhánh lá của nó, nhưng những cành lá nó không bị gãy vỡ. Cả cây uốn mình và đu đưa trong gió. Cây liễu, vì thế, thật sự mạnh hơn cây sồi.

- Từ những con bướm tôi học được rằng hãy để những kẻ khác tự làm những việc của chính họ, rằng tôi không thể cứu giúp chúng. Làn gió gọi nó là "Quy luật thép": Không nên làm điều gì cho người khác khi mà chính họ có thể tự làm một mình. Tôi đã cố gắng để giúp con bướm cần sự giúp đỡ, và sự cố gắng của tôi đã giết hại con bướm.

- Từ cơn động đất tôi học rằng thật sai lầm để bỏ dở khi tôi vẫn còn khả năng để tiếp tục. Tôi muốn dừng lại, để nghỉ ngơi, để bỏ cuộc, nhưng trái đất rung chuyển bên dưới tôi. Những giá trị và những niềm tin của tôi rõ ràng rằng tôi đang trong sự nguy hiểm. Sự nguy hiểm giúp cho tôi nhận thức rằng hành động nào tôi phải làm. Để làm cho đời sống của tôi thật sự đáng giá, tôi phải mạnh mẽ. Tôi phải tránh bỏ cuộc.

- Từ hoa hướng dương tôi học rằng không nên đắm mình trong đam mê quyền rũ của dục vọng, vì có những thứ nào đó có thể phá ngấm những nỗ lực cao quý. Tôi đã học để nhận ra rằng những thứ có thể cám dỗ tôi khỏi những mục tiêu của những hành động của tôi. Có nhiều sự làm xao lãng, và mặc dù có những thời gian để giải trí, chúng ta phải hoàn thành những việc làm của mình trước nhất.

- Từ con ngựa tôi học xử dụng năng lượng của chính mình trước và không

tìm sự cứu giúp. Tôi học tin tưởng ở chính mình, dựa vào năng lực của chính mình, và để thấy rằng việc làm của tôi đã được hoàn thành bởi chính tôi.

- Từ con chim ưng tôi học để hỏi những gì mình muốn, không giữ nó bí mật trong chính mình bởi vì người khác không thể đọc được những gì thầm kín trong tôi. Họ không thể biết ngoại trừ tôi nói ra. Và tôi học rằng thật sai lầm khi xử dụng sức mạnh để đạt được mục tiêu của mình.

Một người thông tuệ trong làng nói, "Vâng cậu đã học phương thức hòa bình và tuệ trí của một đời sống tốt đẹp để sống. Một người trai trẻ hiểu những quy luật này để sống an bình trong chính anh ta, và anh ta đã học để sống hòa bình với những người khác. Bây giờ hãy đến và sống trong làng của chúng tôi."

Người thanh niên nhìn vào những người thông tuệ, những người không trông già nua đối với anh ta nữa. Anh ta bước xuống tảng đá và bước đi cùng bước đi qua làng.

AN ALLEGORY OF VALUES

Understanding Cultures

Susan Faust/Jean Zukowski

Tuệ Uyên chuyển ngữ